

Dr. Martin Luther.

Möödaminewal aastal 10. Now. 1883 saiwad 400 aastat täis, kus Jumal Kristi usu pühastamiseks mehe idu maailmasse istutas, kelle nimi ja töö niikana seisab, kui kristliku kiriku usku weel siin mulla peal leida on.

Tolupoja sugust waa kaewoja poeg oli Luther, tema isa saatis teda warakult kooli ja Luther õpib osawaste ega kaebanud wali koolitajate peale. Esite pidi temast seaduse tundja saama, aga tema sõbra surm aeas teda kloostrisse ja usuõpetaja ametisse. Pühast kirjast leidis Luther, et Rooma Katoligi usk wale rõõpatesse aegamööda oli satunud, reis Rooma linna õpetas teda täiesti tundma, kui madala järjele usku rusuti ja Teiselti patu andeks andmise kauplus aeas Lutherit awalikult Paawsti wastu sõda widama ja kirja tüfisiid kiriku usse külge lööma, mis peale teda kiriku wande alla pandi. 1520 aastal 10. Now. aga põle-

tas Luther Paawsti wande kirja awalikult ära, ja alustas usu pühastust. Meie yist näitab Lutherust wande kirjaga, kus ta teda läbi on lugenut ja järele mõeldes seisab. Wande kirja põletamisega tõusis suur torm Lutheri wastu ja kui Jumal ja ülemad teda ei oleks hoidnuwad, siis oleks Paawst Lutherust wisti, kui Job. Hussi vraadunud. Luther pühastas kirikut inimeselikult seadustest ja saatis Jumala teenistust jälle wana Apostlite seadusesse tagasi. Tema pani Piiblit raamatu algus kirjadest Sassa keelde ja andis teda täielt rahwa kätte. Lutheri usk tungis Läänemere kaldale meie hulka ja kaotas siit katoligu usu suutumaks. Lutheruse risti usku loetaks tänasel päewal kõige harilikumaks waimu sibiks ja tema õpetust kõige lablemaks teeks Jumala juurde Kristuse läbi saada ja igawest hinge õnnistust leida. Sellepärast on ka meie kohus meest auustada, kes waimu ahelad murdis ja usu wabatust meie hulka saatis.

J. Pärn.

W e s t i.

Taewast langeb ta,
Taewa tõuseb ta,
Ja jälle maha
Peab ta langema,
Igawesest wahetuses. — Götthe.

Jõutu on inimene loomu seaduse wastu, mis Jumal senna sisse on loonut, ja siiski on inimese kätte antut, loomu oma tarwituseks pruufida. Inimene ei wõi loomu seadust mitte sugugi teisiti seada, aga ta võib loomu jõudu oma kasuks tarwitada, kui ta teda õieti tunneb ja oma tööle abiks wõtab.

Maailma algmisest on west kuuma läbi auruks ennast muutnut ja külma läbi jälle weeks saanut, aga esite sada aasta eest on inimene seda muutust oma kasuks, auurumasina juures tarwitama hakanut. Nõnda sama on ka loomu algusest Elektri wägi maailmas olnud, aga meie aeg on teda